

ESTUDIANDO A NATUREZA: AS ALGAS MARIÑAS

Por Víctor Caamaño Rivas

Gústame os documentais de natureza que botan polo serán na segunda cadea de televisión e semella que hai moita xente dunha opinión semellante á miña. Diante do televisor disfrutamos das relaxantes e suxerentes imáxenes que este aparello nos proporciona e somos espectadores privilexiados do milagre da vida natural. Mais só somos iso, cómodos espectadores, pero xamais partícipes. Para participar no espectáculo da natureza non hai nada mellor que apagar o televisor, saír da casa e camiñar, camiñar, camiñar e observar ó noso arredor. Se segues este consello non esperes ver tigres, grandes serpes ou osos polares, pero irás descubrindo a gran variedade de seres que te arrodean e que poden resultar tan atractivos como os de calquera lugar lonxano e exótico das nosas antípodas.

• Atrévete!, deixa a túa cadeira, ¡que non escapa!, e comeza a vivir a natureza. Nós podemos axudar a coñecerla para que deste xeito aprendas a coidala e respetala. Recorda, non se aprecia o que non se coñece. Así que hoxe pode ser un bo día para principiar esta laboura. Nesta liña de actuación e como tema inicial propoñémoste o estudo das algas mariñas. A nosa nosa primeira actividade esixe aproximarnos ó litoral para observar, recolectar e recoñecer as algas que alí se atopan. Para que a tarefa resulte máis doada tentaremos darche uns bos consellos que poidan facilitar o traballo.

¿Qué momento é o máis axeitado para observar ou recoller algas?

A estación do ano máis axeitada para observar e recoñecer as diferentes algas é o verán,

pois neste momento os exemplares posúen a maioría das súas características morfolóxicas. Mais para iniciarse no coñecemento deste interesante grupo botánico pódenos servir calquera outra estación xa que as especies máis comúns resultan doadamente recoñecibles ó longo de todo o ano.

Por suposto que a baixamar resulta o momento máis axeitado para facer o percorrido costeiro. Neste periodo quedarán á túa disposición as algas verdes, pardas e mesmo, no nivel máis baixo, as vermellas. Pero aínda nas preamares pódense recoller as algas que foron arrastradas polas ondas ata a beira do mar.

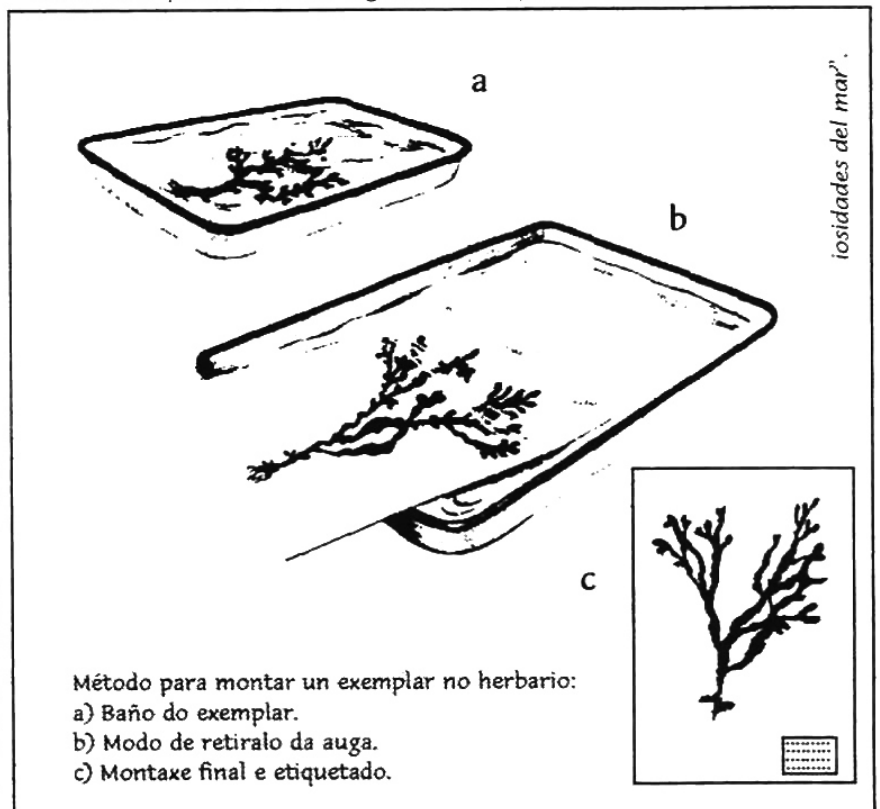
¿Onde podemos atopalas?

Viven fixadas sobre sustratos duros polo que as costas rochosas e mesmo os crebandoas dos portos son os lugares

onde debes buscalas. Ademais, anteriormente fixemos referencia ós exemplares arrastrados polas ondas e que serán depositados nas praias, polo que nelas tamén poderás recoller moitas especies interesantes. Hai que ter en conta que parte das algas arrincadas polos temporais proceden de zonas profundas e pouco habituais no nivel intermareal que percorremos nas baixamares.

¿Qué material debemos levar?

Os exemplares que vaías recollendo pódolos gardar nunha bolsa de plástico. Se só pretendes herborizalas e posteriormente determinalas, pódete chegar coa bolsa para o seu traslado. Se o que desexas é obter algún tipo de información adicional sobre os exemplares recollidos ou simplemente sobre os que observas, deberías levar

tamén a libreta de campo e unha guía sobre este grupo biolóxico. E non olvides as botas de auga.

¿Cómo se herborizan as algas?

Cando chegues a túa casa bota os exemplares recolectados nun caldeiro con auga dóce. Cómpre lavalos, deixándoos un tempo na auga para que vaian eliminando o sal, pois este composto absorbe a humidade atmosférica, podendo chegar a apodrecer as algas herborizadas.

Colle unha cubeta de fondo plano e énchea de auga ata a metade. Recorta unha cartolina branca na que poida caber a alga estendida e introduce ámbalas dúas na cubeta.

Coloca, con moito coidado, a alga sobre a cartolina axudándote dunhas pinzas ou dunha agulla e posteriormente retíraas da cubeta. Se a alga fose moi fráxil, poderías baleirar a auga da bandexa cun tubiño de plástico facendo sifón.

Introduce entre follas de xornal o exemplar na cartolina, protexéndoo cun pano de fio (os panos vellos de sabas son moi axeitados para isto). O pano impedirá que o exemplar se apeque ó xornal e ambos irán absorbindo a humidade.

Agora xa podes introducir as follas na prensa. Cómpre cambia-lo pano e o xornal por outros secos ó remate do primeiro día de prensado. Esta operación deberala repetir e ir espaciando conforme o exemplar vaia

secando. Ademais, debes aumentar paulatinamente a presión sobre a alga, a cal poderás retirar da prensa unha vez se encontre totalmente seca.

Se na túa colección o que vai primar é o valor estético, aconséllamoste que protexas cada exemplar herborizado cun plástico adhesivo dos que utilizas para forra-los libros, deste xeito resultará máis resistente a calquera tipo de manipulación.

¿Qué guías podemos utilizar para recoñecer as diferentes especies?

Na actualidade existen tres guías de calidade que permiten identificar as principais especies de algas do litoral galego sen moita dificultade. A Casa das Ciencias da Coruña publicou no ano 1987 a "Guía de las Algas del litoral gallego". Posiblemente sexa esta a máis interesante para nos introducir no mundo das algas galegas. Carece de fotografías pero pola contra posúe abondosos debuxos de gran calidade e unhas claves de identificación moi completas. Estas características, xunto o seu baixo prezo, fan dela a máis apetecible.

Nos derradeiros meses do 1998 a Editorial Xerais vén de publicar unha guía baixo o título, "Algas mariñas de Galicia". Esta resulta o complemento ideal da guía anterior, pois ademais dunhas doadas claves de identificación conta cun gran número de fotografías que ilustran claramente a morfoloxía e as cores das diferentes especies.

Por último faremos referencia á "Guía de las algas de los mares de Europa: Atlántico y Mediterraneo", publicada hai poucos anos pola Editorial Omega. A diferenza das anteriores, non é específica do noso litoral e carece de claves de identificación, o que complica o seu uso, pero pola contra conta con moitas e moi boas fotografías. Por certo, tamén é a máis cara de todas.

FRITANGADILLAS DE PORFIRA

Ingredientes:

Follas de *Porphira*, segun a fame que teña o persoal.
Aceite ou margarina (o aceite vexetal é máis san).
Fariña triga.

Elaboración:

Recóllense as algas nun lugar onde non haxa verquidos (que habelos, hailos).

Lávanse ben con auga dóce, quitándolle ben a area, os bichiños e as partes que estean estropeadas, igual que fariades cunha leituga.

Rebózanse en fariña mentres que, ó voso carón, vai quentándose na tixola o aceite, a margarina ou proporcións variables dos dous, a gusto do consumidor.

Fritense os rebozadiños no aceite e, cando estean ben dourados, se retiran ó prato. Convén que o lume non sexa moi vivo (na vitrocerámica abunda cun 3) para que a alga se fría só o xusto: está mellor algo crúa.

E sírvense como se fosen cortezas de millo ou cousa semellante. Se as dades a comer ós invitados non lles digades de qué se trata ata que rematen o prato. E unha vez que saiban que o que comeron -e louvaron tanto- eran algas, fixédeos ben na cara que poñen.

Se nunca máis volven a comer na vosa casa, rexeitamos calquera responsabilidade pero aceptaremos calquera gratificación. De nada.